

מסורת הש"ס

(א) וירי מן חופי שביעית
סוף פ"ד. (ב) וירי למתא.
(ג) ב"ק ק"א. (ד) וישל לא
הסווא. (ה) וירי לך. (ו) ע"ש
מ"ד. (ז) ע"ש ב"ק ק"א.
(ח) ב"ק ק"א. (ט) וירי מן חופי
(י) וירי מן חופי

תורה אור השלם

1. והיתה שבת הארץ
ולב לאבילה לך
ועל עבדך
ולשביבך
ולחוטבך
הגרים עמך.
ויקרא כה' י

הגהות הב"ח

(א) נ"ב אמרו למנוח אחר
לקטו

מוסף רש"י

שביעית עשירו. שלם המטה
בשנה ונקטת בשליש
מתקשרת מן שנה שלישית.
מקרא וסמכו רבנן מעשר דריהם
ליגל על כל מנה. הרי
היינו טעמא דלולב עיקל ממוס
מפרט לה. קדושת שביעית
קמיחא דקדושת (ד"ה י"ג)
שפתי הלכות ו' לענין
עשרון המטה בשלם
אילנות אלא אחר שנה
שנקטו בן כרק. המעשרות
המטות כדרי השנים שיה
לרשות לא משעת מעשר
ראשון ועד וכן בשניה
אלא משעת מעשר ראשון
ומעשר ועד ואלא מנה
בשנה ונקטת בשליש
בשאר אילנות אחר המטה
ובאמרו אחר לקטו כרק
(ד"ה י"ג). שביעית
מאן דבר שמיא. קדושת
לוינו עובד עובדי אלה
איכא מאן דפליג (ד"ה י"ג).
אחריו אחר לקטו
למעשר. לענין חוק וישל
ולענין שנה נקטת
לשליש לא משעת מעשר
ראשון ועד ואלא מנה
לשביעית. בן הפקר בין
שביעית ומשאר אילנות. ומה
לענין נקטת בשליש
הפקדה הוא פטורה מן
המעשר. דליל לענין
מעשר בשלם שני שנים
אולי רב רבנן ביה לקטו
לפי חוק וישל ומעשר שני
ומעשר על מנוס דרבי
ליגל על כל מנה כרק.
הכי מפרט בשמעתא
קמיחא דקדושת. אל
לשאר דברי שיה ליל
בת מנה. (ד"ה י"ג).
שגבבן לחובב. לעשות
מתן מחמת. אחר למת
החוק. (ד"ה י"ג). אין
בהן מיעוט קדושת
שביעית. והנה מן ח"ך
למחר וכן ביעורו. (ש"ס).
שהנאחו וביעורו שיה.
דבר שנקטת המטה בל
מן העולם. (ש"ס). יצאו
עצמם. (ש"ס). ביעורן
עצמם נחלים הוא הדין
עיקר האתן. (ש"ס). והא
איכא עצמם דביעורן.
שמאלין כהן אנוקא
לשאלן ביה והוא האתן
וביעורן שיה חילול עלייהו
שביעית. (ש"ס). סתם עצמם
להפקה וכן ביעורן. ואל
לשאר הלכות ענין שיה
ומשקלה לל מן עלייהו
שביעית. (ש"ס). ועצמם
להפקה תנאי היא. אולי
למ"ד סתם ענין להפקה
ימנו ולא חייב שביעית

שבעה לקטו עשירו. שלם חנוט בשנה שיה שמערתיה מעשר
ראשון ומעשר שני ונקטת בשלישית לשמיטה שמערתיה מעשר
ראשון ומעשר עני ומעשר רבין מעשר שלישי ואילו שאר אילנות
שחנוטו פירוניהן בשניה ונקטו בשלישית ומעשרין מדין שניה.
ולענין מעשר השנה אחריו וירקו וירקו וירקו
דמעשר פירות האילן וירקו וירקו וירקו
ומעשר גורן ויקב דאורייתא ונגורן
ויקב ילפין כרש"י השנה (דף י"ג):
שמעשר אחר השנה שהביאו שליש
מקרא וסמכו רבנן מעשר דריהם
אגורן ויקב מה גורן ויקב מיוחדים
שגדילים על רוב מים דהיינו מי
גשמים ומעשרין לשנה שעברה אף
כל הגדילין על רוב מים כגון פירות
האילן ומעשרין לשנה שעברה ילאו
ירקות שגדילין על כל מים שמעשרים
לשנה הנכחה ואחריו נמי גדל על כל
מים כירק: לכל דבר. אף למעשרות:
הוא דאמר. תנא דמתני' דמקפיד
אלאמרו: (ד"ה י"ג) כי פלי טעמא
דקתי ורבותינו נמנו כזאשא ואמרו
אחריו אחר לקטו בין למעשר בין
לשביעית: טעמא דלולב כר ששים
כו'. קושא היא כלומר עיקל אחר
היינו טעמא דלולב עיקל ממוס
דבר שיה הוא הא שביעית הוא
אסור ופקא מינה שלולבי שביעית
קדושת שביעית נוהג בהו שלא
ליקב בדמיהן חלוק ועלית: שגבבן.
שכינתן לאורן: למופה. לעון מחבול:
לקטן לאכילה. למחלל בהמה: שאני
הסס. גבי עלי הסקה להכי לא
נוהגין בשביעית דאמר קרא
והיתה שנת וגו' ומשמע לכס לכל
זרכים וכחי לאכלה למימרא דאין
מומר ליהנות מפירות שביעית אלא
הנחה הדומה לאכילה: שהנאחו
וביעורו שיה. כלומר שהנאחו וביעורו
שמתקשר מן העולם שאין לכבוש כגון
סיכה וסחיה והדלקת הגר. והנה
דרשה נמי ילפין שאין שביעית נוהג
אלא בפרי העומד להנחות הללו
הנה מידרש קרא והיתה שנת הארץ
נוהגת כנה שכלם לאכלה שהנאחו
דומה לאכילה: ילאו עלי הסקה
שהנאחו אחר ביעורן. משמעו
נחלים אופין בהן אכל לולב עיקר
הנאחו לכד את הבית הוא

אליעזר אי בחר לקטוה כרן גמליאל נהג בו שני עשורין אלמא
דמאן דאמר בחר לקטוה אפי"ג דנגמר פרי (כנר) דהרי חנוט בשבט
של שנה שעברה ולא נלקט עד שבט אחר ושמה אחריו חלוק
משאר פירות לפי שדרכו לעמוד באילן שמים ושלה שמים וכל זמן
שמתקיים צוילין גדל בכל שנה ושנה
אי נמי צוילין בשבט של שנה
שעברה וימנן דאין נגמר גדולו עד
שבט אחר וימחא שהמא דנקט רבי
וימנן פ"ק דר"ה (דף י"ג): גבי אחריו
אפילו כיה ועשה ככר כלומר דע"י
מי שנה הנכחה גדילה ומיהו כיה
לאו דווקא בעינן דהא רבי וימנן
בחר מטה אולי ושמה לא שהמא
חנטה בחרתוה פחות מכותי:
ורבותינו נמנו כזאשא. אית
דגרסי פ"ק דר"ה (דף י"ג)
(ט): אחריו אחר חנטה בין למעשר בין
לשביעית וסברי כרבי אליעזר דלעיל
ואי אפשר לומר כן כדמוכח במשמעין
דגרס אחר לקטוה ושלם מחלוקות
דזכר: שגבבן לחובב. יש
לפרש דווקא נקט ויש לפרש אורחא
דמלמא נקט: לקמן לאכילה.
אי בכתם היא לענין לא היה מועיל
מפרט לאכילה מדי דכזה אע"פ
דמשחן שלקטן להאיר לרנח דאמר
סתם ענין להסקה ושמה הני סתמיהו
להכי ולהכי הלך חלוני בחר מפרט:
ועצמם דהפקה תנאי היא. אולי
הנחה שביעית או לא
דאיכא תנא דדריש לכס דומיא
דלאכילה למעוטי כל שהנאחו אחר
ביעורו וממעט עלי הסקה ואי לא
ממעט אלא דבר שהנאחו אין שיה
ככל אדם כגון מלוגמא חילוף
ואפיקטיוון כך פירש בקוג' ורבותינו
היו גורסין וסתם ענין להסקה ניתנו
תנאי היא ופי' בקוג' דטרט עלה
לישבה אלא יטול וינהגל קמא (ב"ק
דף ק"ג). פי' בקוג' ויה לשונו תנאי
היא איכא למאן דליית ליה סתם ענין
להסקה ניתנו ולא חייב שביעית
ואפילו אע"פ דמשחן ואיכא דסבר
אע"פ דמשחן מיהא חייב לאכילה והיינו
תנאי רבנן סברי סתם פירות לאכילה
ניתנו ומיילת עלייהו קדושת שביעית
כדאמר' דאלל דבר שיה וביעורן
סוף חייב הלך קמא חייב לקטן

למשרה ולכבושה לא מהניא מחשבה למיהו כעלי קנים שלקטן לענין
ומשחן דהכא סתמיהו להכי ולהכי אכל פירות סתמיהו לאכילה
ומשמע יריתן חייב קדושה עלייהו ומו לא מהניא מחשבה לפקועי
למשרה ולכבושה דמיו נוהגין בקדושת שביעית וגבי ענין סתם
ענין להסקה ניתנו ולא חייב אפילו אע"פ דמשחן ור' יוסי סבר
לא אמר' סתם פירות לאכילה ניתנו ומיהא בהו ומשחן כעלי
קנים ופגפסי והיכא דלקטן למשרה הו דבר שהנאחו אחר ביעורו
ולא חל עליה שביעית: יצאו משרה ובכבושה שהנאחו אחר
ביעורן. שמעט שרה הפשתן או הנגדים בין שעה אחת
במצבר ואזו והנאחו אינה עד שלש שעות אחר גרסין כן פי' בקוג'
ומיהו דכהגול קמא (ב"ק דף ק"ג): וכן קא חשיב מין האכילין
הנאחו וביעורן שיה ומיהא טעמא הוה ליה לחשבוני הנאחו אחר
ביעורו שביעית בשעת צרכיה ולכבושה אחר כך ולמחר דעני למימר'
הכא יש שנה סתמין על גבי האמר ימחא דאין הו גבי משרה
וכבושה ובקוג' פירש שם דמיני אע"פ שעת רמחתי הורה
כלה השורש וקולט הכנב כנגד נמאל הנאחו וביעורו שיה אכל
משרה וכבושה משעה שמעילין פשתן או כגד בין מתקלקל ונעבר
והנאחו אינה עד שלשה ימים או ארבעה שיה הפשתן שרוי:
אין

מרכזה

מחברין אין להם כפינה להיות ביעורו בעת הנאחו. (לאסוקי משרה ששורין בו הפשתן. וכבישתו. שמתכסין ומחלוקין
אחר ביעורן. ונמצאת הנאחו אחר ביעורן ואסור. וכן העצים. ור' יוסי מפרט. וייתן להם לכל צרכיהם ואפי' משרה וכבישתו.
והוא דרבינן לאכילה למעוטי מלוגמא.

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

מ.

עין משפט
גר מצוה

זה א מיי פ"ה מהל'
משפט ע"ה ה'
(טושי"פ י"ד מ' שלם פפי'
קטו):
צו ב מיי ש' ופ"ד מהל'
שמטה הללס י"ג:
צו ג מיי פ"ה מהלסמ'
שמטה הללס י"ג:
צו ד מיי ש' ה' י':

רבינו חננאל

דמיא נמנו ונמנו באושא
אחריו אחר לקטוה בין
למעשר בין לשביעית. כבר
פירשנו זה הענין כולו
בראש השנה לפיכך לא
הוצרכו להאריך בכאן.
ומקטוה וכן לולב כפרי
הוא דמיקטת לה בכין
ששית שנסכ לשביעית.
עין הוא. וכן אין בו
קדושת שביעית. והנני עלי
קנים ועלי גפנים שגבבן מן
השדה. ליקטן לאכילה יש
בהן קדושת שביעית.
לענין אין בהם סתם
קדושת שביעית. ושעין
שאני התם דאמר קרא
לכס. ואמר קרא לאכילה.
כלומר לא יונהג לכס
שביעית אלא לאכילה.
(ו) בעינן דומיא דאכילה
לכס. ודרך המאכל י"ג א':
האכילין ללעיס ולכרס
המאכל בלעומו מותרת
אכילה. וביין שביעית
במתיבין נהנה חנו מן
המאכל בלעומו. והביעור
אחר הפרי (באחר).
נמצאת הנאחו ונת ביעורו
באין כהנה. והנה פי'
הנאחו וביעורו וכל
דבר שהנאחו וביעורו
כיה. קדושה י"ג א':
קדושת שביעית) חלה
עליו. ואף על פי שאינו
נאכל. והוא בעינן ליהנות
ממנו כדכר האכילה.
שישנה ככל אדם. יצאו
עצמם שהנאחו אחר
ביעורן. כלומר אין הפת
נאפת ואין התבטיל
מבטיל אלא אחר שיה
העצם. הנה ביעורן קודם
להנאחו. לפיכך אין
קדושה חלה על העצם.
ודיחין והא איכא עצמם
השחין. פי' דשחין.
להתחמם. כדכתיב
ויסכחו בכבדים ולא חס
ול. ומתרגמין ולא שחין
ליה. כלומר עצמם שששה
בהן המדורה להתחמם.
שבעת הלקטן הוא
מתחמם בהן. ונמצאת
הנאחו ונת ביעורו כיה.
ולמה אין קדושת שביעית
חלה עליהן. ודחי רבא
סתם עצמם דשחין
שחין. פי' עצמם השחין
תחת התבטיל ויה הנוהר
לאפתו בו אח הפת
ששיריה. לאסוקי לולב
דלא להסקה עמד
והנאחו בעת ביעורו.
ליכרן יש בו קדושת
שביעית. ומשום שהוא בן
ששית שנסכ לשביעית
שרי לובני. וסתם עצמם
להסקה עומדים ואין
מוחרין כשביעית אלא
משום הנאחו אחר ביעורן
תנאי היא. דמיא אור.
מוסרין פירות שביעית
למשרה ולכבישה. פי' כגון
פירות שפלפלו ומוכסין
בהן. כגון הבדית ויבצא
בהן. בשביעית אסור.
מיהו טעמא דכתיב לכס
(ד"ה) לאכילה. בעינן לכס
לאכילה בעת הנאחו

מרכזה

מחברין אין להם כפינה להיות ביעורו בעת הנאחו. (לאסוקי משרה ששורין בו הפשתן. וכבישתו. שמתכסין ומחלוקין
אחר ביעורן. ונמצאת הנאחו אחר ביעורן ואסור. וכן העצים. ור' יוסי מפרט. וייתן להם לכל צרכיהם ואפי' משרה וכבישתו.
והוא דרבינן לאכילה למעוטי מלוגמא.

אין פירות סתמיהו להכי ולהכי אכל
פירות סתם פירות לאכילה ניתנו ומיהא בהו ומשחן כעלי
קנים ופגפסי והיכא דלקטן למשרה הו דבר שהנאחו אחר ביעורו
ולא חל עליה שביעית: יצאו משרה ובכבושה שהנאחו אחר
ביעורן. שמעט שרה הפשתן או הנגדים בין שעה אחת
במצבר ואזו והנאחו אינה עד שלש שעות אחר גרסין כן פי' בקוג'
ומיהו דכהגול קמא (ב"ק דף ק"ג): וכן קא חשיב מין האכילין
הנאחו וביעורן שיה ומיהא טעמא הוה ליה לחשבוני הנאחו אחר
ביעורו שביעית בשעת צרכיה ולכבושה אחר כך ולמחר דעני למימר'
הכא יש שנה סתמין על גבי האמר ימחא דאין הו גבי משרה
וכבושה ובקוג' פירש שם דמיני אע"פ שעת רמחתי הורה
כלה השורש וקולט הכנב כנגד נמאל הנאחו וביעורו שיה אכל
משרה וכבושה משעה שמעילין פשתן או כגד בין מתקלקל ונעבר
והנאחו אינה עד שלשה ימים או ארבעה שיה הפשתן שרוי:
אין